

TEMANOTAT

20.09.2016

Apotekavanser i Norge med norske, svenske og danske avanseregler

Sammendrag

Apotekavansen på reseptlegemidler skal dekke apotekenes kostnader til resept- og varehåndtering. Apotekavansen er lavere enn tidligere. Svenske avanseregler ville gitt norske apotek betydelig høyere avanseinntekter. Danske avanseregler ville gitt norske apotek noe høyere avanseinntekter enn det norske avanseregler gir.

Apotekenes avanser og hva avansen skal dekke

Staten bestemmer maksimale avansesatser i apotek for reseptpliktige legemidler. Statens legemiddelverk beskrev hva denne avansen skal dekke i sin utredning om apotekavansen i 2010:

«Apotekavansen skal dekke kostnader apoteket har i forbindelse med lovpålagte oppgaver og plikter knyttet til resept- og varehåndteringen. Disse oppgavene er utdypet i lover, forskrifter og rundskriv. Apotekavansen må ses på som en del av de samlede rammevilkår som skal skape grunnlag for avkastning til eierne av apotekene i Norge.»¹

Norske regler for apotekavanse

Den statlig fastsatte maksimalavansen på reseptpliktige legemidler består av et kronetillegg og et prosenttillegg. Kronetillegget er kr 25 pr pakning, og gjelder alle pakninger.

I tillegg beregnes det et prosenttillegg i form av en prosentandel av apotekets innkjøpspris (kalt AIP) av pakningen. Maksimal AIP er også fastsatt av staten. Prosenttillegget utgjøres av 7 prosent av de første 200 kr av AIP, og 2,5 prosent av AIP over 200 kr. For håndtering av A- og B-legemidler (narkotiske og sterke vanedannende legemidler) er det egne regler, og derfor et eget avansetillegg på 15 kr pr pakning.

Dersom legemiddelpakningen har en innkjøpspris (AIP) på 300 kr, beregnes avansen slik:

Kronetillegg:	25,00
Prosenttillegg:	
7 % av 200 kr =	14,00
2,5 % av 100 kr =	2,50
Sum prosenttillegg	16,50
Sum avanse	41,50

Dersom legemiddelet er et A- eller B-legemiddel, kommer det i tillegg 15 kr.

Historisk utvikling

De siste tiårene har apotekavansen blitt gjort stadig mer degressiv. Prosentpåslagene på innkjøpspris har blitt redusert, mens kronetillegg pr solgt pakning har blitt økt. I 1993 var prosenttilleggene 25 % og 20 %, og kronetillegget pr pakning 4,50 kroner. Det er særlig prosenttillegget for legemiddelpakninger med en innkjøpspris på over 200 kr som er blitt redusert de siste årene.

Svenske regler

Også i Sverige består apotekavansen av et kronetillegg og et prosenttillegg, men begge varierer med innkjøpsprisen (AIP). I Sverige er satsene slik, ut fra AIP:

¹ http://www.legemiddelverket.no/Blaa_resept_og_pris/pris-paa-legemidler/apotekavanse/Documents/Avanseevaluering_2010.pdf

AIP	Kronetillegg (svenske kr)	Prosenttillegg
0 – 75	31,25	20 %
75 – 300	44,00	3 %
300 – 6.000	47,00	2 %
6.000 +	167,00	0 %

For generiske og byttbare legemidler mottar apoteket 11,50 kroner ekstra pr pakning.

Danske regler

I Danmark har apotekene et kronetillegg på danske kr 9,88 pr pakning. I tillegg kommer et reseptgebyr på 8,00 kr. Prosenttillegget er 9,07 % uavhengig av innkjøpspris.

Hvilken effekt ville danske og svenske apotekavanser ha i Norge?

Helse- og omsorgsdepartementet har tidligere slått fast at svenske apotekavanser er betydelig høyere enn norske².

Hvis man anvender norske, svenske og danske avanseregler på legemiddelpakninger med noen ulike priser, ville man fått følgende resultater (alle tall i norske kroner):

AIP	Norsk avanse	Svensk avanse	Dansk avanse
100	32,00	45,11	30,53
300	41,50	51,11	48,67
700	51,50	58,98	84,95

Apotekenes bransjestatistikk har data over all omsetning i norske apotek. Databasen inneholder bl.a. alle faktiske AIP pr pakning. Ved å ta utgangspunkt i faktiske AIP pr pakning, kan vi simulere oss frem til hvilke avanseinntekter norske apotek ville ha ved å bruke henholdsvis norske, svenske og danske regler for avanseberegning. Ved å gjøre dette får vi følgende resultater (alle tall i norske kroner):

Avanseregulering	Avanse (mill NOK)	Forskjell fra norske regler
Norske regler i Norge	2 102	0
Danske regler i Norge	2 252	150
Svenske regler i Norge	3 031	929

Tallene vil ikke være fullstendige. Svenske apotek har også et generikatillegg som ikke er tatt med her, og som ville utgjort samlet 204 mill. kr i avanse når de er anvendt på trinnprisivarenummer.

I regnestykkene er det benyttet gjennomsnittlige valutakurser i 2015.

Det er ikke tatt hensyn til den norske legemiddelomsetningsavgiften og avgifter i danske apotek.

²

https://www.regjeringen.no/contentassets/c7cf12f33a964529b9d4658f0b1318e3/horingsnotat_trinnpr_isogavanse_13092013.pdf

Apotekforeningens forslag til forbedringer av avansestrukturen

- Mer degressiv avansestruktur
- Kronetillegget blir resepttakst, og høyere enn i dag
- Prosenttillegget blir avanse, og lavere enn i dag
- Det innføres et nytt tillegg for kjøle- og frysevarer
- A-/B-tillegget økes
- Legemiddelomsetningsavgiften fjernes
- Gevinstdelingsmodellen fjernes
- «Teknisk beregningsutvalg» vurderer justeringer